

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนใน
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
The Development of Booklet to Enhance Global Competency
of People in Chiang Rai Special Border Economic Zone
in Preparation for ASEAN Community

มณี จำปาแพง*

พิมพ์พรรณ เลิศเกษม จิตตากรวี อัมพุธ ปริศนา อุทธชาติ
บุญทิวา สิริชยานุกูล บุษราคัม ยอดชะลูด สุนิสา ฮาชิโมโต

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Manee Champaphaeng*

Pimpan Lerdkasem Jitrakorawee Aumput Prissana Uthachat
Boonthiwa Sirichanukul Bussarakham Yodchalood Sunisa Hashimoto

Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

mchampaphaeng@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และเพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 5 ชุด ดังนี้ (1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสำรวจความต้องการด้านเนื้อหา (2) หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (3) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (4) แบบทดสอบก่อนฝึกอบรมและแบบทดสอบหลังฝึกอบรม และ (5) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้

ได้แก่ ประชาชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ติดต่อสื่อสารกับชาวจีนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย จำนวน 45 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่มมีความต้องการด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะสากลค่านิยมและการรับมือกับปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันระหว่างคนไทยกับคนจีน (2) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีองค์ประกอบในหลักสูตร ประกอบด้วย คำนำ ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล (3) การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) การประเมินความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะสากลก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม (2) การประเมิน ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

คำสำคัญ : สมรรถนะสากล หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากล
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

Abstract

This research and development aimed to explore the needs of contents of training curriculum to enhance international competency of people in Chiang Rai special border economic zone in preparation for ASEAN Community, to design and develop the training curriculum to enhance international competency, and to evaluate the use of the training curriculum

to enhance international competency. The instruments used in this research comprised five patterns: 1) semi-structured interviews for survey of content needs, 2) the training curriculum to enhance international competency of people in Chiang Rai special border economic zone in preparation for ASEAN Community, 3) an evaluation form of the quality of the training curriculum, 4) the pre-test and the post-test, and 5) the satisfaction evaluation form of the trainees. The sampling group of this research consisted of people, tourism business entrepreneurs in the community, tourists and stakeholders of both public and private sectors communicating with Chinese people in Chiang Rai Special Border Economic Zone, totally 45 people.

The research results were summarized as follows: 1) The needs of contents of training curriculum to enhance international competency of people in Chiang Rai special border economic zone in preparation for ASEAN Community showed that the international competency, values, and strategies to solve the problems were needed. 2) The results of designing and developing the training curriculum to enhance international competency of people in Chiang Rai special border economic zone in preparation for ASEAN Community found that the components in the training curriculum consisted of the introduction, philosophy, objectives, contents, training activities, learning media, and assessment and evaluation. 3) The results of the knowledge assessment of the international competency before and after training were found to be different at a significance level of 0.05. The average posttest scores were statistically higher than the average pretest scores. 4) The results of the satisfaction evaluation in the use of the training curriculum to enhance international competency of people in Chiang Rai special border economic zone in preparation for ASEAN Community, in the overall were at the high level.

Keywords : International Competency, International Competency Training Curriculum, Special Border Economic Zone

บทนำ

โลกได้ก้าวข้ามเปลี่ยนผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่ตัวเลขคริสต์ศักราชเท่านั้น หากแต่การก้าวข้ามเวลาในครั้งนี้เป็นการนำสังคมโลกก้าวข้ามผ่านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญยิ่ง เป็นการนำพาสังคมโลกเข้าสู่ระบบใหม่ในทางเศรษฐกิจ สังคมแบบใหม่ พัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด พัฒนาการทางการศึกษาและการขยายตัวขององค์ความรู้ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ นี้จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมตั้งแต่ระดับบนไปจนถึงระดับรากหญ้า หรือระดับโลกไปจนถึงระดับหมู่บ้าน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องมาจากแรงกระตุ้น (Forces) 3 ประการ คือ 1) แรงกระตุ้นทางเศรษฐกิจ 2) แรงกระตุ้นจากเคลื่อนย้ายแรงงานและการอพยพข้ามถิ่นของประชากรทำให้เกิดสังคมและชุมชนที่มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม และ 3) แรงกระตุ้นจากความผันผวนของระบบภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (Mansilla และ Jackson. 2011: 1) แรงกระตุ้นทางเศรษฐกิจมาจากการที่โลกเปลี่ยนผ่านจากระบบเศรษฐกิจที่อิงฐานการผลิตจากระบบกลไกและอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ที่เรียกว่า ระบบเศรษฐกิจที่อิงฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ระบบเศรษฐกิจนี้จะมีลักษณะพิเศษหลายประการ กล่าวคือ จะจ้างพนักงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง มีการกระจายฐานการผลิตต่าง ๆ ทั่วโลก จะมีการทำงานในรูปแบบใหม่และสร้างงานและตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

นอกเหนือจากเศรษฐกิจและการลงทุนแล้วสังคมและชุมชนจะประสบกับการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานข้ามเขตชายแดนขนาดใหญ่ของทั้งแรงงานและนักวิชาการ นักวิชาชีพสาขาต่างๆ ระบบการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็วจะทำให้คนทำงานในอีกเมืองหนึ่งแต่อาศัยอยู่ในอีกเมืองหนึ่ง และในที่สุดสังคมโลกก็จะกลายเป็นสังคมโลกไร้พรมแดน (Mohammad. 1999) เมื่อมีการอพยพและข้ามถิ่นเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่น ๆ สิ่งทีคนในสังคมยุคปัจจุบันจะหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ สังคมเริ่มมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคมจะมีการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมในทุกบริบท เช่น ตั้งแต่ในบริเวณที่พักอาศัย โรงเรียน

ในที่สาธารณะต่าง ๆ สังคมที่อยู่รวมกลุ่มจะมีการแสดงออกทางวัฒนธรรม และประชากรในคริสต์ศตวรรษที่ 21 จะต้องมึทักษะในการที่จะอยู่ร่วมกับความหลากหลายได้อย่างเข้าใจกัน มีความเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ในความเหมือนและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัฒนธรรมและตัวตนของกันและกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนในสังคม เราต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ร่มของความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและภาษา (Gardner, 2008; Mansilla & Jackson, 2011, Mohammad, 1999) ขณะเดียวกันพัฒนาการทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและองค์ความรู้ เกิดขึ้นไปพร้อมกัน ในระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ สังคมย่อมต้องการคนที่มีสมรรถนะแบบใหม่ที่ไม่ได้ออกแบบไว้ในการศึกษาสำหรับยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม สมรรถนะเดิมๆ ของผู้สำเร็จการศึกษาหรือผู้ที่ผ่านระบบโรงเรียนที่เป็นผลผลิตของการศึกษายุคเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโลกยุคปัจจุบันได้ เมื่อสมรรถนะเดิมของระบบการศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้สังคมจึงต้องการบุคคลรุ่นใหม่ คนทำงาน และคนในระดับอื่นๆ ของสังคมให้มีสมรรถนะที่พร้อมจะเข้าสู่สังคมยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคที่โลกเปิดกว้างและเปิดอย่างเสรี ทุกคนเสมือนอยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ ดังนั้นทุกคนในโลกจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่จะอาศัยอยู่อย่างมีความสุขในโลกได้ สมรรถนะดังกล่าวเรียกว่า สมรรถนะสากล หรือ Global Competency

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านสองประเทศ คือ ประเทศพม่า และประเทศลาว ซึ่งสามารถเดินทางผ่านไปถึงประเทศจีนได้โดยทางแม่น้ำโขงหรือทางรถยนต์ผ่านประเทศลาวได้ จังหวัดเชียงรายได้รับการประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยมีอำเภอที่ติดชายแดนอยู่สามอำเภอคือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ โดยถือได้ว่าในตัวจังหวัดและอีกสามอำเภอเป็นเขตยุทธศาสตร์ในด้านเศรษฐกิจการค้า เมื่อประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน จึงมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การจัดตั้งธุรกิจใหม่และตำแหน่งงานที่ไม่เคยมีในจังหวัดมาก่อน เช่น ล่ามภาษาพม่าและภาษาจีนในโรงพยาบาล ผู้แปลภาษาในสำนักงาน พนักงานที่ต้องพูดภาษาจีนและภาษาลาวได้ มีป้ายถนนเป็นภาษาจีน โดยเฉพาะเขตอำเภอแม่สายที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศพม่ามีห้างร้านและห้างสรรพสินค้าปิดป้ายภาษาพม่าเพิ่มขึ้น มีแรงงานพม่ามาทำงานและพำนักอาศัยในตัวอำเภอมากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานนำมาซึ่งการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนของลูกหลานแรงงานชาวพม่า รวมทั้งการใช้บริการโรงพยาบาล

หน่วยงานทางราชการ ธนาคาร และการทำธุรกรรมอื่น ๆ ที่ต้องติดต่อกับบุคคลที่หลากหลาย ในชุมชน ทำให้เกิดการปะทะสังสรรค์กัน ระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมมาว่า วัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมจีน อยู่เป็นประจำเสมอ เมื่อสังคมมีความหลากหลายมากขึ้น สังคมควรยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายได้แสดงออกซึ่งความงาม ความหลากหลาย ทางความคิดในวัฒนธรรม และให้โอกาสชุมชนได้เรียนรู้ความงามนั้นร่วมกัน สังคมควรมี การยกย่องความเหมือนและชื่นชมความต่าง สังคมควรส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่าง วัฒนธรรมที่หลากหลายและสวยงามเพื่อเตรียมพร้อมการเข้าสู่อาเซียน เพราะการสู่อาเซียน คือ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ และสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ คือ การเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานทุกระดับ ทั้งมีฝีมือ ไม่มีฝีมือ หรือระดับผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ พยาบาล และผู้ทำหน้าที่ทางการท่องเที่ยว และอาชีพอื่น ๆ อีก 7 กลุ่มอาชีพ ตามกฎบัตร อาเซียน เราไม่สามารถประมาณการได้ว่าจะมีประมาณเท่าใด แต่สิ่งที่ทำได้คือการเตรียม ความพร้อมเรื่องสมรรถนะทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับชุมชนในทุกระดับไม่ว่าจะเป็น หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ หรือแม้แต่ชุมชน และชาวบ้านทุกคน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สังเกตเห็นความสำคัญของการพัฒนา สมรรถนะสากลในชุมชน จากการลงพื้นที่ในชุมชนในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ คณะผู้วิจัยพบว่า ชุมชนในทั้งสามอำเภอมีความต้องการที่จะพัฒนา สมรรถนะด้านสังคมภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ในความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม วิถีปฏิบัติของวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะ ได้ทำความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันในชุมชน และเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ในชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในเขตพื้นที่ 3 อำเภอในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ โดยให้มีความเหมาะสมกับชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับ ประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2. เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
3. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

สมมติฐานการวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมด้านเนื้อหา เป็นไปตามความต้องการของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research)
2. ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย (แหล่งข้อมูล)
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนนักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่ติดต่อสื่อสารกับชาวจีนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย จำนวน 3 อำเภอ คือ 1) อำเภอแม่สาย 2) อำเภอเชียงแสน และ 3) อำเภอเชียงของ
 - 2.2 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชาชนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่ติดต่อสื่อสารกับชาวจีนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย จำนวน 3 อำเภอ คือ 1) อำเภอแม่สาย 2) อำเภอเชียงแสน และ 3) อำเภอเชียงของ แบ่งเป็นอำเภอละ 15 คน รวมจำนวน 45 คน

ขั้นตอนการดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่แสดงดังนี้

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ขั้นตอนที่ 1</div>	<p>เตรียมความพร้อม สํารวจความต้องการด้านเนื้อหา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาบริบทชุมชน 3. ลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง 4. สํารวจข้อมูลด้านสมรรถนะสากล ค่านิยม และปัญหา 	<p>1. เครื่องมือที่ใช้</p> <p>1.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ขั้นตอนที่ 2</div>	<p>ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรจากผลการสำรวจความต้องการด้านเนื้อหา 2. สร้างหลักสูตร 3. ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาและองค์ประกอบหลักสูตร 4. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 	<p>2. เครื่องมือที่ใช้</p> <p>2.1 แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร</p> <p>- ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ขั้นตอนที่ 3</div>	<p>การทดลองและประเมินผลหลักสูตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร 2. ทดสอบทักษะก่อนและหลังเรียน 3. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทดลองใช้หลักสูตร 4. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 	<p>3. เครื่องมือที่ใช้ทดลอง</p> <p>3.1. หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน</p> <p>3.2. แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม</p> <p>3.3 แบบสอบถามความคิดเห็น</p>

สรุปผลการวิจัย

1. การสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนพบว่าผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่มมีความต้องการด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะสากลค่านิยมและการรับมือกับปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันระหว่างคนไทยกับคนจีน

2. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหา

ในรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม "สมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน" ประกอบด้วย เนื้อหาหลักสูตรจำนวน 7 หน่วย ได้แก่

- หน่วยที่ 1 สิ่งที่ควรทราบเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย
- หน่วยที่ 2 สมรรถนะสากล
- หน่วยที่ 3 ค่านิยมหลัก
- หน่วยที่ 4 พฤติกรรมที่เหมาะสมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- หน่วยที่ 5 ปัญหาและสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม
- หน่วยที่ 6 กลยุทธ์ในการเตรียมพร้อมก่อนเกิดปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น
- หน่วยที่ 7 การตอบรับของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับปัญหาของนักท่องเที่ยวชาวจีน

โดยมีองค์ประกอบในหลักสูตร คือ คำนำ ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมด้านส่วนประกอบ และความสอดคล้องของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลพบว่าร่างหลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ในทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนประกอบของร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

3. การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่าผลการประเมินสรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ (1) การประเมินความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะสากลก่อนและหลังการฝึกอบรมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการฝึกอบรม ($\bar{X} = 12.64$, S.D. = 2.15) สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ($\bar{X} = 10.96$, S.D. = 1.82) (2) การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.67)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ความมุ่งหมาย (Objectives) (2) เนื้อหา (Content) (3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) (4) การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรโดยยึดตามแนวคิดของสุมิตร คุณานุภกร (2532 : 9) ได้ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ความมุ่งหมาย (Objectives) (2) เนื้อหา (Content) (3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) (4) การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งหลักแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งระบบครบวงจร

ผลจากการประเมินความสามารถในด้านสมรรถนะสากล ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะสากลหลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม การที่คะแนนหลังเรียนสูงกว่าหลังเรียน แสดงว่าการอบรมในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจ อีกทั้งเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรมเป็นเหตุการณ์ที่ผู้เข้าอบรมได้พบเจอในชีวิตประจำวัน และเมื่อฝึกอบรมแล้วสามารถนำไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับชาวจีนได้จริงซึ่งตรงกับเป้าหมายของการฝึกอบรมในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมของ ญัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2542 : 137) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้านต่างๆ ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรม อันจะนำมาซึ่งการแสดงออกซึ่ง วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัครโกคิน (2554 : 136) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พบว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสมรรถนะสากลสำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ระดับพึงพอใจมากที่สุด ทั้งหมด 4 ข้อ ระดับพึงพอใจมาก 6 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ เนื้อหาในหลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะสากล สำหรับประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงรายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียน ชุมชนหรือผู้ใช้หลักสูตร และนักวิชาการร่วมกันสร้างขึ้น และมุ่งเน้น ให้ผู้เข้าอบรมได้เกิดการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง เนื้อหาสาระของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามสภาพปัญหาที่เป็นจริง จึงทำให้ผลการประเมิน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา เรื่องชัย (2555: 90-91) ที่ได้ศึกษา เรื่อง "หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็น อาชีพเสริมในครอบครัว"ที่พบว่าผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการที่จะอบรมต่อเนื่องเนื่องจากเป็นหลักสูตรที่เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำชุดฝึกอบรมไปใช้

ควรมีการนำเนื้อหาในหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในการเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เนื่องจากเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรม มีความเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาสมรรถนะสากล ตลอดจนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อนักท่องเที่ยวชาวเงินซึ่งผู้เข้าอบรมได้พบเจอในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับชาวเงินได้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

หลักสูตรนี้มีเนื้อหาที่ส่งเสริมสมรรถนะสากลและสร้างความเข้าใจในการสื่อสารกับชาวเงิน และเนื่องจากทั้ง 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีนักท่องเที่ยวหลายเชื้อชาติ ทำให้ความต้องการสื่อสารกับคนชาติอื่นๆ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดเชียงรายมีมากขึ้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะสากลและสร้างความเข้าใจกับคนชาติอื่นๆ เช่น ชาวลาว ชาวพม่า ชาวอินเดีย ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพันธ์ เจริญนันท. (2542). *การจัดการทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- วารุณี อัสวโกคิน. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาการศึกษาดุชะฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุมิตรา คุณานุกร. (2532). **กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. ทฤษฎีและการวิจัยทางการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- อังคณา เรืองชัย. (2555). **หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเรื่อง การทำน้ำสมุนไพรเพื่อเป็นอาชีพเสริมในครอบครัว.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Gardner H. (2008). *Five Minds for the Future.* Boston : Harvard Business Press.
- Mahathir Mohammad. (1999). *A New Deal for Asia.* Selangor Darul Ehsan, Malaysia : Pelanduk Publications.
- Mansilla, V. B. and Jackson A. (2011). *Educating for Global Competence : Preparing Our Youth to Engage the World.* (Evan Ormerson, บ.ก.) New York : The Asia Society.